

Selectielijst jong erfgoed

Aanwijzen tot gemeentelijk monument

Albrachthof

- Oudwijk
- Albrachthof 1 t/m 5, 6, 13, 14, 15, 16, 20, 24, 25 t/m 39, Bloemstraat 33 t/m 43 (oneven nummers)
- Henk Scholte (Leo de Jonge architecten), 1984

Motivatie

Bijzondere stedenbouwkundige invulling met woningen rondom autovrij plein. Voortgekomen uit alternatief plan uit de buurt, inclusief herbestemmen van een bedrijfspand tot wonen en ondergronds parkeren. Besloten hofkarakter maar voor buurt toch toegankelijk via (open) poorten. Exemplarisch voor de stadsvernieuwing in Oudwijk.

➤ Eigenaar: Bo-Ex en deel SSH

Amsterdamsestraatweg 441A - Oranjekapel

- Noordwest / Zuilen
- Van Overhagen, 1985
- Kleinschalige kapel ter vervanging van de gesloopte Oranjekerk (1925). Alleen de toren is blijven staan en maakt integraal deel uit van de nieuwbouw.
- Voor die tijd een vernieuwend kerkelijk interieur: geen vaste opstelling meer, maar gemeenteleden zitten tegen over elkaar. De ruimten staan in open verbinding en zijn flexibel bruikbaar voor andere functies, ook bedoeld voor de wijk. Ingetogen materiaalgebruik, 'bezinnend'.

Motivatie:

Geslaagde vervangingskerk met intieme en tegelijk multifunctionele kerkruimte. Destijds landelijk gezien als hét voorbeeld voor andere vervangingskerken. Bijzondere combinatie met hergebruik van de kerktoeren. Deze is ook een beeldbepalend baken aan de Amsterdamsestraatweg.

- Opgenomen in publicatie Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed over Post 65 kerkgebouwen
- Eigenaar: Protestantse Gemeente Utrecht (PGU).

Bevrijdingslaan - Prins Clausbrug

- Leidsche Rijn
- UN studio – Ben van Berkel, 2003
- Bevrijdingslaan 26
- Door de gemeente geformuleerde opgave hield in: een letterlijke en figuurlijke verbinding maken van de bestaande stad met het nieuwe stadsdeel Leidsche Rijn (Papendorp) over het Amsterdam-Rijnkanaal. En een bijdrage aan de (imago)verbetering van Kanaleneiland.
- De in Kanaleneiland geboren Ben van Berkel ontwierp een brug met een vrije overspanning van 150 meter dankzij de constructie met een pyloon van 91,5 m en tuien.

Motivatatie

De brug is iconisch in vormgeving en zichtbaar van ver. Het heeft met zijn grootse gebaar – één ononderbroken overspanning - ook symbolische betekenis als verbinding van de bestaande stad (Kanaleneiland) met Leidsche Rijn (Papendorp). De brug is constructief bijzonder vanwege de grote overspanning en de pyloonconstructie.

- Winnaar Rietveld publieksprijs 2005
- Winnaar Belgische Staalprijs en British Steel Award 2004
- Eigenaar: gemeente Utrecht

Catharijnesingel - Martinusbrug

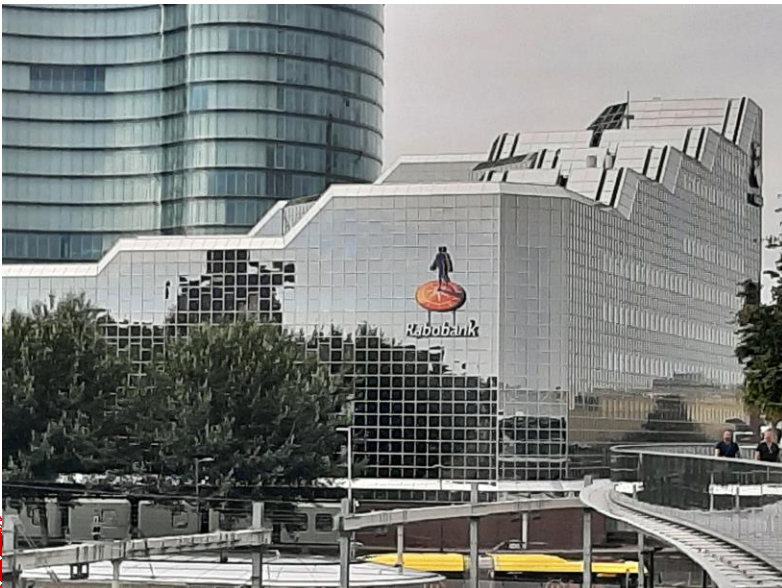
- Centrum
- brug gelegen tussen de Henriëtte Roland Holststraat en de Sterrenburg over de Stadsbuitengracht
- Wiek Röling, 1991
- Context: de brug hoort bij herontwikkeling van het voormalige AZU-terrein tot woongebied Hoog Boulandt met vooral duurdere huur- en koopappartementen. Bewoners willen korte route over singel naar winkelgebied Twijnstraat. Levert brug bijnaam 'Yuppenbrug' op.
- Bijzondere brugconstructie met tui en pyloon, ranke brug ingepast in singelstructuur.

Motivatie

Brug over de singel met een bijzondere constructie en vormgeving. Hoort functioneel bij herontwikkeling van het voormalige AZU-terrein tot het 'luke' woongebied Hoog Boulandt.

➤ Eigenaar: gemeente Utrecht

Croeselaan 18 – Rabobank (jaren '80 deel)

- Centrum
- Articon (architect Fichtinger) i.s.m. kunstenaar Bas Maters, 1983
- Aanleiding was de concentratie van Rabo-bankfilialen op één locatie in een nieuw hoofdkantoor. Randvoorwaarden van de gemeente waren beperkte hoogte en inpassing van de Kruisvaart. De wens van de Rabodirectie was een gebouw dat de (coöperatieve) identiteit weerspiegelt.
- Invloed van kunstenaar Bas Maters op de 'verbeelding' van de decentrale organisatie in het ontwerp: van de klant = het bakstenen basement, de coöperatie van lokale banken = de celvormige ruimten en vleugels, tot de glazen koepel = de directie.
- Een van de allereerste gebouwen (waarschijnlijk het eerste) met een glasgevel in Nederland, energiezuinig concept
- Dragende betongevel, lichtspouw en glazen gevelpanelen (isolatieglas/ reflecterend). Effect van het 'oplossen in de omgeving' door spiegelend glas. Het getrapte volume vermijdt dominante hoogbouw

Motivatatie:

Het RABO-hoofdkantoor is een vroeg voorbeeld van een representatief gebouw als hoofdkantoor, waarbij de vormgeving ingezet wordt om de identiteit uit te dragen. De rol van de kunstenaar in het ontwerpconcept is opvallend (en ook onderwerp van discussie in die tijd). Het is een van de allereerste kantoorgebouwen met een glazen gevel in Nederland en een vroeg voorbeeld van het streven naar energiezuinigheid. Het gebouw was spraakmakend en jarenlang een herkenbaar icoon voor treinreizigers.

- 1985 uitbreiding achterzijde, interieur aangepast. Nieuwe luifel begane grond Croeselaan na bouw nieuw hoofdkantoor ernaast.
- Eigenaar: particulier

Fentener van Vlissingenkade 14 - Transformatorstation

- West
- Bureau Wouda, architect Starreveld, 1990
- 50 KV transformator
- In opdracht van het Energie Bedrijf Utrecht gebouwd 50 KV station aan de rand van het jaarbeursterrein. De vormgeving van de vlakken verwijst naar de elektrische spanning.

Motivatie

Nutsgebouw met opvallende vormgeving in metselwerk met beton én een schildering als kunstwerk.

Eigenaar: ENECO

Genevelaan 8 - Basketbar

Gemeente Utrecht

- Oost / USP
- NL architects, 2003
- De transformatie van het Universiteitscentrum tot een campus waar gewoond en gewerkt werd, vroeg om extra levendigheid, ook buiten kantooruren.
- Opdracht aan de architecten was om de bestaande boekhandel uit te breiden en een horeca/ verblijf- en ontmoetingsplek te maken voor de studenten en hoogleraren. De architecten – basketbal liefhebbers - bedachten tijdens het ontwerpen de toevoeging van mogelijkheden tot basketballen en skaten. Ze trokken de lage plint van de boekhandel door en verdiepten het cafégedeelte. Zo ligt basketbalspeelveld dichtbij het maaiveld en is onderdeel van de publieke ruimte. De lage ligging gecombineerd met een toegang voor mindervaliden organiseerden de architecten met een verdiept 'slakkenhuis' dat ook dienst kan doen als skatebaan en hangplek.
- Alle techniek (ook voor het café) is onzichtbaar verwerkt in de luifel en de kolommen.

Motivatie

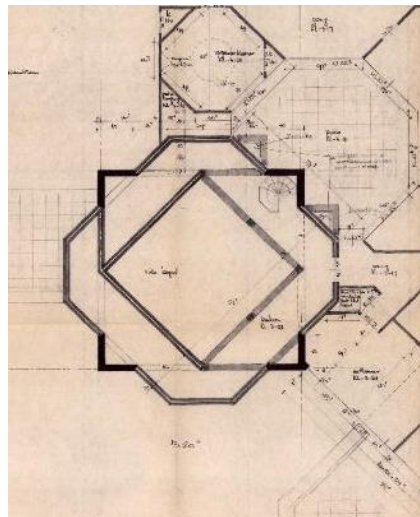
De Basketbar is een beeldbepalend gebouw in het hart van het Utrecht Science Park) vanwege de architectonische en stedenbouwkundige kwaliteit en door de innovatieve combinatie van functies. Het gebouw is een ingenieus concept van dubbelgebruik en het voegt letterlijk op meerdere niveaus een mix aan stedelijke functies toe aan de publieke ruimte.

- Winnaar Rietveldprijs 2003
- Eigenaar: Universiteit Utrecht
- Vermeld als cultuurhistorisch waardevol in omgevingsvisie USP
- Het gebouw zal worden meegenomen in de plannen voor de aanpak van het Van Unnikgebouw.
- De Universiteit heeft een Cultuurhistorische Verkenning laten maken. Dit document wordt meegenomen in de aanpak en herbestemming.

Godebaldkwartier 74 - Stiltecentrum

- Hoog Catharijne
- Environmental Design (van der Grinten, Heijdenrijk en Manche), 1975
- Kapel van de zusters van de Eucharistie. Vanwege de sloop van hun klooster dwongen ze een eigen plek af in de nieuwbouw van Hoog Catharijne.
- Opvallende plattegrond van de kapel bestaand uit twee ten opzichte van elkaar gedraaide vierkanten en een achthoek. Het geheel vormt een 20-hoekige ruimte met nissen. De hoge ruimte van de kapel - met betonconstructie in het zicht - ontvangt direct en indirect licht door een glazen raamstrook.

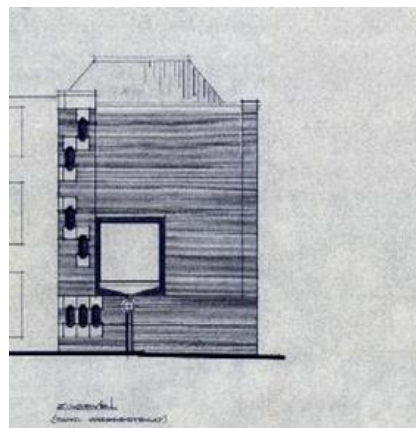
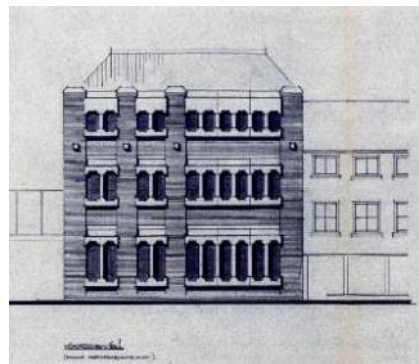

Motivatatie

Kloosterzusters dwongen als enige partij een eigen plek af bij ontwikkelaar Hoog Catharijne. Een unieke plek van stilte en bezinning midden in het moderne en drukke winkel- en kantorencentrum, tot op vandaag. Bijzondere plattegrond en architectuur.

➤ Eigenaar: Zuster van de H. Eucharistie/ PAX

Groenestraat 100, 102, 104

- Binnenstad
- H.F. Mertens, 1971
- Zusterhuis (toenmalig) Wilhelmina kinderziekenhuis, gelegen aan de Nieuwegracht.

Motivatie

Het gebouw heeft bijzondere architectuur door de combinatie van baksteen en beton. Het gevelbeeld wordt met name gekarakteriseerd door de vormgeving van de ramen met de prefab-betonnen kaders. Het gebouw is het enige nog herkenbare onderdeel van het voormalige Wilhelminakinderziekenhuis complex in de binnenstad. Het is gebouwook van belang als onderdeel van het oeuvre van architect H.F. Mertens.

- interieur is verbouwd
- Eigenaar: particulier

Heidelberglaan 3 - Universiteitsbibliotheek

- Oost / USP
- Heidelberglaan 3 (+ Coimbrapad 2 t/m 12)
- Wiel Arets Architects, 2005

De universiteitsbibliotheek bundelt meerdere bibliotheekfuncties, waaronder twee grote boekendepots voor ruim 4 miljoen boeken en voorts kantoorruimten en studieplekken.

Uitgangspunt is een 'nieuw soort bibliotheek' waarin de depots en het werk dat er gedaan wordt zichtbaar is voor publiek. De architect vertaalde dat in het 'wolkenconcept'. Open studielandschappen tussen zwevende depots.

Het glas – met een wilgenprint – filtert het daglicht en maakt de gevel tegelijk abstract.

Kleur maakt een belangrijk onderdeel uit van het interieurontwerp.

Motivatatie

Een van de iconen van het USP, zowel door de functie als door de architectuur, met name door het interieur met de 'zwevende' depots en de vides.

- Winnaar Rietveldprijs 2005
- Eigenaar: Universiteit Utrecht
- Vermeld als cultuurhistorisch waardevol in omgevingsvisie USP
- De Universiteit laat een Cultuurhistorische Verkenning maken.

Hondsrug 19 - Musketon

- Zuid / Lunetten
- Musketon: buurt- en cultureel centrum. Theaterzaal, buurt ruimten, ouderen- en jongerencentrum, kinderdagverblijf, bibliotheek. Centrale ruimte met bar en zitkuil. Functies tot stand gekomen op basis van inspraak van bewoners.
- Peter Strijker, 1984
- Architectuur wordt gerekend tot het Structuralisme. De plattegrond is opgebouwd uit een vaste rasterstructuur. Het betonskelet gebaseerd op deze structuur is binnen en buiten zichtbaar gelaten. Binnen de structuur is een vrije invulling en dus een flexibele indeelbaarheid mogelijk. Deze opzet maakt optimaal de functies en het 'mengen en ontmoeten' van de gebruikers mogelijk.
- Kunstwerk i.s.m. gebouw ontworpen: Lenssinck (van platteland naar stad)

Motivatie:

Functie, architectuur en indeling zijn karakteristiek voor de periode en dienen optimaal de wijkfunctie. Een gebouw met ruimten voor allerlei doelgroepen, leeftijden en activiteiten. Mogelijk gemaakt door de opzet als een prefab-bouwpakket, flexibel en met een gezamenlijke ruimte voor ontmoeting. In die gezamenlijke ruimte is de kunst geïntegreerd. Hier zitten ook nog bijzondere interieuronderdelen zoals de zitkuil.

Het gebouw is nog gaaf en daarmee een uniek voorbeeld van een gemeenschapsgebouw.

Nauw verbonden met de wijk Lunetten en gelegen in centraal cluster met wijkvoorzieningen.

- De Adviescommissie Beeldende Kunst benadrukt het belang van de samenhang gebouw en kunstwerk.
- Er is een cultuurhistorische waardestelling opgesteld (inclusief aanduiding van de transformatieruimte) door Het Oversticht in verband met (toekomstige) planvorming.
- Eigenaar: gemeente Utrecht

I.B.B.-laan 50 - HKU (voormalig Akademie Artibus)

- Oost
- Bureau Rietveld, van Dillen en Tricht. Architect J. van Tricht, bouwtekening 1976, realisatie 1982
- De eerste plannen voor nieuwbouw voor de 'Vrije akademie Artibus' dateren uit eind jaren '60- begin '70. De verandering van overheidsbeleid en uitbreiding van het programma door fusies met andere (Amersfoortse) kunstopleidingen leidden tot de lange bouwtijd. Eerste opzet met een U-vorm rond een "Japanse binnentuin" als geluidsbuffer tussen de verschillende opleidingen, tevens te gebruiken voor buitenexposities. Deze binnentuin is 1988 na een volgende fusie omgezet in een aula.
- Het gebouw heeft een betonskelet met vast maatstramien als hoofdropzet. Elk stramien is ingevuld met metselwerk en raamstroken. Op de snijpunten van het raster staan kolommen, die het ritme meebepalen. Goede lichtinval voor de kunstenaars is een belangrijke factor in de vormgeving.
- Van Tricht past - naar eigen zeggen - in het ontwerp zijn ervaringen toe die hij als medewerker van Rietveld met de bouw van het Van Gogh museum heeft opgedaan.

Motivatie:

Karakteristieke architectuur op basis van een vaste stramienmaat. In de vormgeving - maatvoering, ritmiek, gesloten en open delen- is het gedachtegoed van het bureau van Rietveld herkenbaar. Ondanks diverse verbouwingen is de hoofdropzet van het gebouw nog gaaf.

- Eigenaar: Hogeschool Utrecht

Jan Meijenstraat + -hof, Oranjestraat + -hof, Oranjestraat/ Nieuwekade

- Binnenstad, wijk C
- „Jan Meijenstraat 20-28, 30, 32-41, Jan Meijenhofje 5 en 7, Oranjestraat 9-23 (oneven nummers), 27 -49 (oneven nummers), 50 -58,60,62, 74-90 (even nummers) Oranjehof 1,4,6. Oranjehof 54-64 (even nummers), Nieuwekade 289, 291, 299, Oranjestraat 1,1a-d
- Hans Würdemann (Bureau Dingemans de Vries), Paulus van Vliet (bureau Temminck Groll), Jan Jansen (gemeente), 1981-83
- Na eerdere grootschalige sloop van wijk C volgt in 1977 het besluit tot herstel van de woonfunctie. Terugbouwen van nieuwe woningen in het gereconstrueerde oude straatpatroon. Bedoeld voor bewoners Wijk C, ook reeds door sloop weggetrokken bewoners kunnen hier terugkeren.

Motivatie

Geslaagd stedenbouwkundig - en bebouwingsbeeld met bijzondere kwaliteit (ook door autovrije straten en hofjes). Historische straatpatroon weer opgepakt. Bijzondere hoekoplossing met de Nieuwe Kade.

Verbonden met de roerige geschiedenis van Wijk C en grote inzet Wijk C comité.

- Eigenaar: woningbouwvereniging Portaal, hoekpand Oranjestraat/ Nieuwekade en enkele woningen in de Oranjehof particulier

Johan Buziaulaan 15-19 - Woonhuis De Waal

- Oost / Rijnsweerd
- Architect: J. Alberts, 1980
- Woonhuis van De Waal, ontwikkelaar van de woonwijk Rijnsweerd
- Bijnaam: de apenrots

Motivatie

Uniek ontwerp en vroeg voorbeeld van organische architectuur, gebaseerd op antroposofisch gedachtengoed. Het is het resultaat van het werken met een kleimodel tijdens het bouwproces.

Ook van belang als vroeg organisch werk van architect Alberts, die hierna als bureau Alberts en Van Huut spraakmakende organische gebouwen zal ontwerpen.

Onlosmakelijk verbonden met de omringende woonwijk Rijnsweerd waar 'eerlijk' materiaalgebruik als baksteen, hout en pannen eveneens domineert.

- In 2001 is op delen een titaniumhuid gelegd i.v.m. lekkage. Het materiaal is uiterst plooibaar en kan de typische lijnen goed volgen. Het doet geen afbreuk aan het ontwerp en de toevoeging is reversibel.
- Eigenaar: particulier

Atatürkstraat/ Masarykstraat/ Maleterstraat

- Noordoost/ Voordorp
- Kemal Atatürkstraat 2 t/m 120 (even nummers), 87 t/m 97 (oneven nummers), 101 t/m 135 (oneven nummers), Tomas Masarykstraat 1 t/m 75 (oneven nummers), Pal Maleterstraat 2 t/m 36 (even nummers), 40 t/m 62 (even nummers), 1 t/m 71 (oneven nummers)
- Theo Bosch, 1991
- Woonbuurt is onderdeel van de wijk Voordorp, de eerste grote nieuwbouwlocatie na de stadsvernieuwing. Voordorp is als wijk opgezet met samenhangend stedenbouwkundig plan, inclusief de integratie van een bestaand tuinderscomplex. Overal licht getinte architectuur.
- Waaiervormig buurtje met in hoogte aflopende appartementen (maisonnettes) op de kop en daarachter laagbouw (eengezinswoningen). De eengezinswoningen vallen op door de rondlopende eindwoningen, de verbijzonderde entrees en de smalle bovenste laag vormgegeven als een halfronde transparante dakstrook.

Motivatie

Zowel stedenbouwkundig als architectonisch zeer geslaagd woningbouwcomplex.

- Winnaar Rietveldprijs 1993 en Archinormprijs voor stadsverfraaiing 1993.
- Particulier eigendom

Kromme Nieuwegracht 2

- Binnenstad
- Architect: H. Sluijmer, 2002
- Het mini kaveltje midden in de binnenstad was onbebouwd sinds 1940 (een niet doorgevoerde straatverbreding). Het ontwerp op 3x5 meter dateert uit 1993, maar kon pas gerealiseerd worden na jarenlange juridische strijd met bezwaarmakers.
- Het pand heeft een verticale plattegrond en zeven gestapelde woonverdiepingen, inclusief de grote woonkelder. De meubels zijn grotendeels mee-ontworpen. Ruimten zijn optimaal op het uitzicht gericht.

Motivatie

Het 'kleinste huisje' of 'het huisje van Sluijmer' is een ingenieuze verticale woning op een mini-stukje binnenstad. Afwijkend in vorm en materiaal en toch - of juist - een verrijking van de historische binnenstad.

- Winnaar UN/ AD Publieksprijs 2003
- Eigenaar: particulier

Lange Nieuwstraat 106 - Universiteitsmuseum

- Binnenstad
- Koen van Velsen, 1997
- De verbouwing van een onderwijsgebouw tot Universiteitsmuseum is onderdeel van de aanpak van 4 musea in het Museumkwartier.
- De kwetsbare collectie is ondergebracht in een kersenhouten 'doos' die in de oudbouw is geschoven. De glazen gevel biedt een doorzicht naar de (oude) Hortus botanicus, één van de randvoorwaarden van het ontwerp.

Motivatie

Zeer geslaagde combinatie van oud en nieuw in de historische binnenstad. De doos in doos constructie en de glazen gevel zijn zorgvuldig ontworpen en gedetailleerd. Het doorzicht naar de Hortus (en omgekeerd vanuit de Hortus naar de straat) levert een bijzondere bijdrage aan de inpassing op de plek.

- Winnaar Rietveldprijs én Publieksprijs 1997
- De recente verbouwing is uitgevoerd met respect voor het ontwerp van Koen van Velsen
- Eigenaar : Universiteit Utrecht

Leuvenlaan 4 - Minnaertgebouw

- Oost / USP
- Neutelings & Riedijk architecten, 1997
- Clustering van een aantal bètafaculteiten in noordwesthoek USP.
- Gebouw met hoge duurzaamheids-ambities, o.a. opvang van regenwater in centrale hal als natuurlijk koelsysteem en 'spoelwater'. Gevel van spuitbeton en reliëf als de aardkorst, constructief dragende letters MINNAERT.

Motivatie

Ontwerp met bijzondere duurzaamheidsinsteek en – mede als gevolg daarvan - spectaculaire hal. Tactiele gevel en letters MINNAERT maken het tot een beeldbepalend gebouw in de noordwesthoek van het universiteitscentrum.

- Waterbassin bleek niet optimaal te werken. In 2017 is het gebouw in nauw overleg met de architect gerenoveerd en het koelsysteem aangepast. Het principe van de regenwateropvang in de grote hal is nog steeds aanwezig.
- Rietveldprijs nominatie 1999
- Eigenaar: Universiteit Utrecht
- Vermeld als cultuurhistorisch waardevol in omgevingsvisie USP.
- De Universiteit is voornemens een Cultuurhistorische Verkenning te maken.

Leuvenlaan 19 - Educatorium

- Oost / USP
- OMA – Rem Koolhaas en Christophe Cornubert, 1997
- Multifunctioneel onderwijsgebouw: college- en tentamenzalen, restaurant, docentenkamers en foyers.
- Hart van de campus, verbonden met Transitorium I (Martinus Ruppertgebouw = gemeentelijk monument)
- Continue ruimte door de gekromde doorlopende vloerplaat die zowel vloer als plafond vormt. Grote glazen gevels laten ruim licht toe. Iedere functie/ ruimte heeft een eigen sfeer en materiaalgebruik.
- Duurzaamheid en milieubewust bouwen uitgangspunt. Door VROM benoemd als voorbeeldproject duurzaam en energiezuinig bouwen.

Motivatie:

Het Educatorium is als gebouw innovatief in meerdere opzichten. Zoals de continu doorlopende vloer die, omgevouwen, vervolgens plafond en verdiepingen vormt. Innovatief zijn ook de duurzame uitgangspunten die op dat moment nog niet vanzelfsprekend waren. Samen met andere aspecten, zoals de bijzondere architectonisch vormgeving, het gebruik van diverse materialen en de multifunctionaliteit, maken het tot een icoon van het USP. Ook van belang als werk van de internationaal gelauwerde architect Rem Koolhaas, tevens verantwoordelijk voor het stedenbouwkundig plan voor de Uithof waar zijn gebouw een centrale rol in vervult.

- Winnaar Rietveldprijs 1999
- Eigenaar: Universiteit Utrecht
- De Universiteit heeft een Cultuurhistorische Verkenning laten maken.

Limalaan 36 – Warmtekracht centrale

- Oost / USP
- Warmtekracht centrale,
- DOK architecten, Liesbeth van der Pol, 2005
- Om het warmtekrachtvermogen uit te breiden (in het kader van een duurzaamheidsprogramma), is naast de twee bestaande energiecentrales, een extra centrale gerealiseerd.
- De technische voorzieningen, machines en filters bepalen het gebouw. De huid van cortenstaal geeft het gebouw een markante vorm.

Motivatatie

Het nutsgebouw sluit naadloos aan bij de eerdere stookhuisjes met een utilitaire en tegelijk eigen vormgeving (de stookhuizen zijn gemeentelijke monument). Ook bij deze moderne warmtekracht centrale is de functie leidend in de vormgeving en tegelijkertijd geeft het cortenstaal het een stoer industrieel uiterlijk. Het is een beeldbepalend gebouw .

- Rietveldprijs nominatie 2007
- Vermeld als cultuurhistorisch waardevol in omgevingsvisie USP
- Eigenaar: Universiteit Utrecht
- De Universiteit is voornemens een Cultuurhistorische Verkenning te maken .

t.o. Madridstraat - Het Gebouw

- Leidsche Rijn / Leidsche Rijn Centrum
- S. Brouwn en B. Mulder, 2006
- Het tentoonstellingsgebouw kwam tot stand als onderdeel van het kunstprogramma Beyond dat speciaal voor Leidsche Rijn is gemaakt.
- Kunstenaar Stanley Brouwn werkte met een eigen maatsysteem: de Brouwn voet (zijn eigen voet). Hij bedacht het principe van twee over elkaar heen stekende volumes zonder zichtbaarheid van constructies en ondersteuning. Architect Bertus Mulder werkte het uit en gebruikte daarbij de vaste maateenheid van de 'Brouwn voet'.
- Er is een vrije overspanning van 11 meter. Het geheel is opgetrokken met een staalconstructie, die van buiten nergens zichtbaar is.

Motivatie

Tentoonstellingsgebouw voortgekomen uit het speciaal voor Leidsche Rijn ontwikkelde kunstprogramma. Het concept van kunstenaar Brouwn is virtuoos omgezet in een daadwerkelijk bruikbaar gebouw. De vrije overspanning is indrukwekkend, evenals het aan de buitenzijde niet zichtbaar zijn van enige constructie of ondersteuning.

➤ Eigenaar: gemeente Utrecht

Mariaplaats

- Binnenstad
- Mariaplaats 30, 30 A t/m E, G, H, J t/m N, 31, 31 A t/m E, 32, 32 A t/m E, 33, 33 A t/m E, G, H, J, K, L, 34, 34 A t/m E, G, H, J, 35 t/m 41, Walsteeg 21, 25
- AWG-architecten (Bob van Reeth, Christine de Ruyter), 1997
- Uitgangspunt is de historische context van een middeleeuwse immunitet van Sint Marie, zoals deze door archeologisch en bouwhistorisch onderzoek naar voren kwam. De architecten hebben de historie van de plek vertaald in plan met hoge bebouwing aan de rand en lage bebouwing rond een opgehoogd plein. In de parkeergarage is een teruggevonden 16^e-eeuwse tegelvloer geïntegreerd.
- De architectuur is een eigentijdse verwijzing naar de middeleeuwse immunitet met de kanunniken woningen. Het is bewust geen kopie of nadrukkelijk referentie aan het verleden.

Motivatie

Een unieke binnenstedelijke woningbouwplan dat is gebaseerd op de historie van de plek en deze ook letterlijk in zich opgenomen heeft in de vorm van een 16e-eeuwse tegelvloer. Het resultaat wordt landelijk gezien als hét voorbeeld van de vertaling van cultuurhistorie in nieuwbouw met een 'eigen' gezicht en een hoge dichtheid.

- Rietveldprijs nominatie 1999
- Archinorm stadsverfraaiingsprijs 1998
- Eigenaar particulier

Maupertuusplein 1 - Kantinegebouw Kromhout/ University college

- Oost / University College
- Ingenieursbureau voor Architectuur en Stedebouw Van Nierop en Van den Hoeven (J.C. van den Hoeven), 1985
- Gebouwd als eetzaal en ontspanningsruimten voor de militairen op het Kromhoutterrein. Met aparte ingangen en zalen voor officieren en soldaten.
- Plattegrond 50x50 meter met op de ingesnoerde hoeken de trappen naar vier zijden. Kwartronde prefab-betonnen lichtstraten verlichten de centrale ruimten.
- Bijzondere 'sculpturale' vormgeving met beton, voorbeeld van brutalisme.

Motivatie:

Karakteristiek voorbeeld van brutalisme. Gebouw met een bijzondere vormgeving en plattegrond. Het is ook onderdeel van het Utrechtse militaire erfgoed, dat ooit bestond uit talloze kazernes en kazerneterreinen en gebouwen. Onderdeel van de geschiedenis van de Nieuwe Hollandse Waterlinie. Nu een zeldzaam Utrechts voorbeeld van een (groot) militair kantinegebouw.

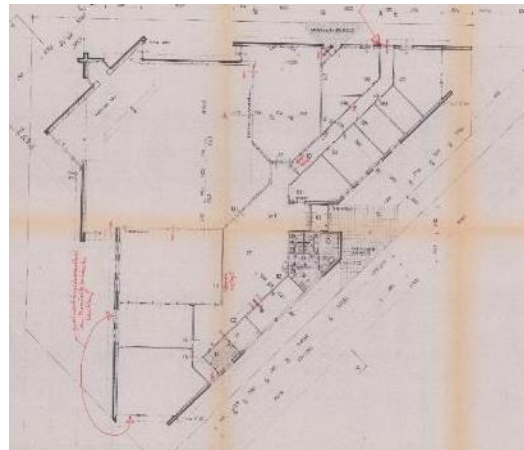
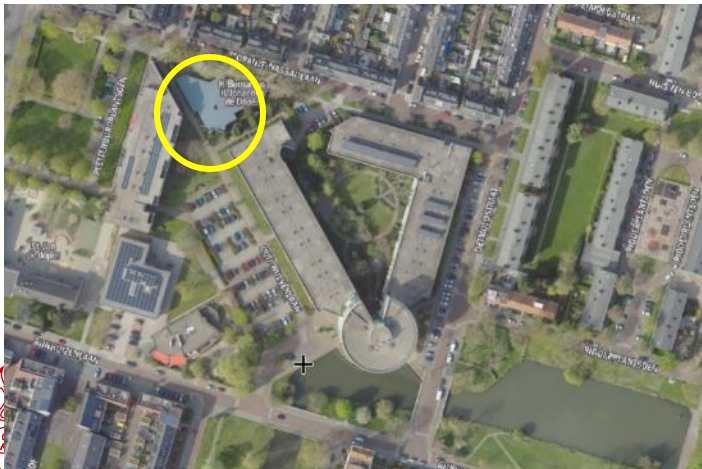
- Eigenaar: Universiteit Utrecht
- De Universiteit heeft een Cultuurhistorische Verkenning laten maken.
- De Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed heeft het gebouw op een selectielijst van nationaal militair erfgoed

Oranje Nassaulaan 2 - HH Johannes en Bernarduskerk

- Zuid / Hoograven
- HH. Johannes en Bernarduskerk
- Snelder, 1989
- Kerkelijk centrum gebouwd ter vervanging van twee gesloopte rooms-katholieke kerken in Hoograven.
- De kerk heeft een opvallende plattegrond in vliegervorm. Het materiaalgebruik is kenmerkend voor de tijd: B2-blokken in het zicht gelaten. De lichtinval concentreert zich rond het koor, tegelijk het hoogste punt van het gebouw. Het glas-in-loodraam bij het koor is afkomstig uit een afgebroken kerk in Arnhem.

Motivatie:

Bijzondere plattegrond en interieur met name van de kerkzaal, maakt het een geslaagd voorbeeld van een vervangingskerk. Getrapte volume is vooral aan de zijde van de Oudwulvenlaan een herkenningspunt.

➤ Eigenaar: Rooms-Katholieke St Martinus parochie

Padualaan 8 - H.R. Kruytgebouw

- Oost / USP
- Architectenbureau E.F. Groosman (ir. H.L.M. Frantzen en T.A. Brouwer), 1969 - 1973
- Het gebouw is onderdeel van een belangrijke uitbreidingsfase van de Uithof vanaf 1966 vanwege de verwachte grote groei studenten. De planvorming wordt gedaan door een aantal samenwerkende architecten. Gepland zijn meerdere kruisvormige gebouwen met verbindingen op +1 niveau.
- Representatief voorbeeld van de rationalisatie en industrialisatie van het ontwerp --, plan en bouwproces.
- Combinatie van verschillende vormen van betonbouw, samenhangend met het programma van laboratoriumruimten en bijzondere ruimten.
- Kenmerkende opbouw met plint, kern en vier vleugels
- Meerdere kunstuitingen in en bij het gebouw (o.a. 1% regeling)

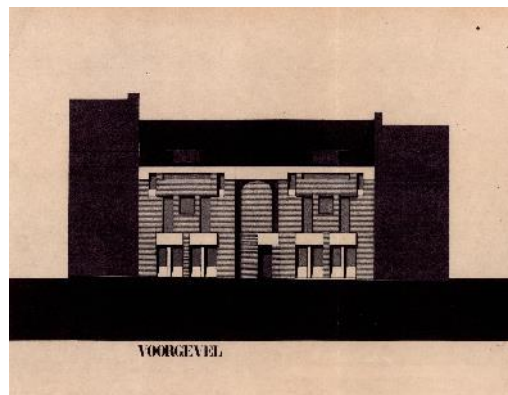
Motivatie:

Icoon van de eerste uitbreidingsfase Uithof (USP), bijzonder voorbeeld van de bouw- en architectuuropvattingen van de jaren zestig.

- Eigenaar: Universiteit Utrecht
- Vermeld als cultuurhistorisch waardevol in de omgevingsvisie USP
- De Universiteit heeft een Cultuurhistorische Verkenning laten maken. De Verkenning wordt onderdeel van de aanpak van het gebouw.

Pauwstraat 26-28

- Binnenstad
- Pauwstraat 26, 26-1, 26-2, 28, 28-1, 28-2
- Mart van Schijndel, 1978
- Pauwstraat is onderdeel van saneringsgebied tussen Oudegracht en Predikherenstraat, waar sloop zou plaatsvinden in verband met grote invalsweg naar het centrum. De omkeer vindt plaats in 1977 met herstel van de woonfunctie en het opvullen van gaten.
- Actief buurtcomité.
- In de gevels zit een architectonische verwijzingen naar een verdedigingswerk of vesting: een robuuste bakstenen gevel, een trappenhuis als een halfronde bastei (halfronde toren in een vesting), langwerpige vensters die refereren naar schietgaten en kanteelvormige uitkragingen.

Motivatie

Klein, maar architectonisch bijzonder blokje stadsvernieuwing en onderdeel van het herstel van de woonfunctie in dit deel van de binnenstad. Bijzondere plattegrond met ontsluiting van woningen via centraal halfrond trappenhuis. Vroeg werk van de Utrechtse architect Mart van Schijndel.

➤ Eigenaar: particulier

Pieterskerkhof 8 (a t/m d)

- Binnenstad
- Mart van Schijndel, 1995
- Appartementengebouw, verbouwing van een glaspakhuis (aangekocht door Van Schijndel in 1987).
- Bestaande gevel is uitgangspunt voor de subtiële transformatie die ogenschijnlijk tot een geheel nieuwe gevel leidt.

Motivatie

In Utrecht zeldzaam voorbeeld van Postmodernisme. Klassieke elementen als de timpaan, de ronde vormen en de horizontale, gekleurde banen maken het geheel tot een uniek ontwerp dat toch goed past het Pieterskerkhof. Ook van belang als onderdeel van het oeuvre van Mart van Schijndel.

➤ Eigenaar: particulier

Pythagoraslaan 103- 123 - (voormalig) Provinciekantoor

- Oost / Rijsweerd
- Pythagoraslaan 103-123
- Voormalig provinciekantoor, nu studentenhuisvesting
- Lengkeek, 1978
- Structuralistisch ontwerp, met geschakelde eenheden: 'de sterren', die als principe steeds uitbreidbaar zijn. Eerlijk materiaal zoals baksteen en hout. De inrichting was flexibel en gericht op ontmoeting. Ook met dakterrassen en buitenruimten.
- Integraal tuinontwerp groen en architectuur. Het gebouw is omgeven door een groene inrichting naar een ontwerp van landschapsarchitect Pieter Buys. Een waterpartij en bruggen maken er deel van uit, 'rond dwalen' en overgang naar park Bloeiendaal. Allerlei inrichtingselementen zijn nog aanwezig.

Motivatie

Karakteristiek kantoorgebouw met als uitgangspunt de menselijke maat: laagbouw, korte verbindingen, overal contact met buitenwereld, het stimuleren van de ontmoeting. Flexibele opzet en in principe simpel uitbreidbaar. Integratie met groene omgeving: gebouw en omgeving lopen in elkaar over.

Exemplarisch voorbeeld van het structuralisme.

- Na vertrek provincie verbouwd tot studentenhuisvesting waarbij vooral het interieur is aangepast.
- Eigenaar: particulier

Rijksstraatweg 12C WOS8

- Leidsche Rijn / Rijnvliet
- Rijksstraatweg 12C
- NL architects, 1998
- Voor de nieuwe wijk Leidsche Rijn was het uitgangspunt dat alle nutsgebouwen en andere objecten in de openbare ruimte van hoge kwaliteit zouden worden. Deze opdracht gaf het projectbureau mee bij elk project.
- Eerste nutsgebouw neergezet in Leidsche Rijn. De bekleding van de technische 'doos' is van polyurethaan (latex). In de gevel zitten vogelnestkastjes, er is een klimmuur, een basketbalnet, er zijn letters in braille aangebracht als verlichting en het water loopt via glooiing naar de ovale opening.

Motivatie

De nutsgebouwen in Leidsche Rijn moesten de standaard zetten voor de kwaliteit die de plannenmakers van Leidsche Rijn voor ogen stond. Dit gebouw is zowel opmerkelijk in materiaal als in de vormgeving en heeft allerlei speelse elementen voor 'hangjongeren en hangdieren'.

- Rietveldprijs nominatie 1999
- Designprijs Rotterdam 1999
- Veel aandacht in internationale pers vanwege bijzondere vormgeving
- Eigenaar: ENECO

Rondpoort 1 / Oudegracht a.d. werf

- Binnenstad
- Robert van den Hout, 1999
- Architect kocht een jarenlang braakliggend kavel van 6x6 meter op de werf. In zijn ontwerp stapelde hij vier verdiepingen als blokken op elkaar. De derde laag – woonkamer en keuken – is iets gedraaid en naar buitenkragend, zodat vanuit het raam zicht is op de Domtoren. Dit hoekraam kan geheel geopend worden, een principe ontleend aan het hoekraam dat Rietveld maakte in het Rietveld-Schröderhuis.

Motivatie

Kleine, verrassende invulling op de werf aan de Oudegracht. Het woonhuis voegt zich als modern element goed in de historische omgeving. Bijzondere vormgeving, o.a. met zogenaamd 'Rietveldraam'.

- Winnaar UN/AD Publieksprijs 2001
- Eigenaar: particulier

Teugelhof/ Springweg/ Strosteeg

- Binnenstad
- Teugelhof 1-14, Springweg 26-38 (even nummers) en Strosteeg 76-82 (even nummers)
- Architect: Aart Oosting, 1974
- Eerste stadsvernieuwingsproject in Utrecht, 'rehabilitatie Springweg' na sloop panden t.b.v. parkeergarage, actief Buurtcomité Springweg
- Herstel van historische steegstructuur en inpassing in de historische omgeving.
- Hofje met de woonzijde in de hof en Springweg en een meer gesloten gevel aan de zijde van de parkeergarage.
- Veel landelijke en zelfs internationale aandacht, het werd als voorbeeldproject gezien voor het terugbrengen van de woonfunctie in de binnenstad
- Motivatie

Eerste stadsvernieuwingsproject in Utrecht. Speciaal ontworpen voor deze plek. Uitgangspunt was herstel van de historische binnenstad structuur inclusief de stegen, maar mét een eigentijdse vormgeving. Het complex ontvangt brede waardering als vroeg voorbeeld van een nieuwe woonvorm in de binnenstad.

➤ Eigenaar: Woonin

Tiberdreef - Station Overvecht

- Overvecht
- Caroline Laboyrie (Articon), 1995
- Deconstructivisme/ Postmodernisme
- Aanleiding voor de nieuwbouw van het station is een tunnel onder het spoor tussen Overvecht en Tuindorp. Architecte neemt zoveel mogelijk licht in de tunnel als uitgangspunt (prettig voor gebruikers). Daarom sluit de tunnel aan op een verlaagd, cirkelvormig plein. Om de hoogte naar het maaiveld te overbruggen is het plein vormgegeven als amfitheater met trappen. Voor de herkenbaarheid vanaf de straat is er de opvallende arcadeboog. Het stationsgebouwtje zelf is een driehoekig element, als een taartpunt in de cirkel. Deze driehoekige vorm komt op diverse plekken terug, o.a. rond de tunnel en in de perronoverkapping. Opvallend zijn de 'botsende vlakken' van materiaal als zink, tegels en glas.

Motivatie:

De combinatie van postmodernisme (amfitheater, arcade) en deconstructivisme (botsende vlakken en 'scherven' en divers materiaalgebruik) is uniek voor Utrecht en als stationsgebouw. Geheel in lijn met het beleid in de jaren negentig (en nul) van de NS om stationsgebouwen te ontwerpen met bijzondere architectuur. Tevens een goed voorbeeld van 'urban design': een ontwerpingreep om twee wijken met elkaar te verbinden.

- Eigenaar: NS en Prorail

Van Swindenstraat 129 – Milieucentrum Griftsteede

- Noordoost
- Architect: Rene van Zuuk, 1999
- Het voormalig terrein van de gemeentelijke vaalt- en de gasfabriek bleek zwaar vervuild. Voordat dit bekend werd, hadden buurtbewoners afgedwongen dat hier een park zou komen voor de groenarme wijken eromheen. Uiteindelijk is het gif ingepakt en het park gerealiseerd waarbij allerlei wensen van de buurt in één ontwerp (Han Beumer, gemeente Utrecht) meegenomen zijn. In de centrale as – de ‘rode loper’ – kwam de kinderboerderij en milieucentrum van architect René van Zuuk.
- De gebouwen (stallen, educatiecentrum) liggen onder een spiraalvormig structuur rond een pleintje. Het dak heeft de vorm van een Ginkgo-blad. Ook heeft het gebouw de associatie met een slakkenhuis.

Motivatie

Belangrijk onderdeel van het Griftpark en zijn bijzondere geschiedenis van industrieterrein, vervolgens een door de buurt afgedwongen park, vervolgens geblokkeerd door een grote gifvondst en uiteindelijk toch gerealiseerd als een succesvol park. Dit gebouw ligt als hoofdaccent in het ontwerp van de hoofdas van het park. Bijzondere vormgeving en architectuur.

➤ Eigenaar: gemeente Utrecht

Vechtoever 33-67

- Noordwest / Zuilen
- Architecten Cie., Frits van Dongen, 1999
- Het Wijkontwikkelingsplan Zuilen (1994) had als doel herstructurering van de wijk en het toevoegen van andere woonmilieus. Nieuw was de gezamenlijke aanpak van gemeente, corporaties en ontwikkelaars.
- Op dit terrein aan de Vecht kwam een aantal 'drie-onder-één-kap' woningen. Drive-in woningen met de woonkamer op de verdieping, uitkijkend over de Vecht. Ze staan rondom in het groen.

Motivatie

Goed voorbeeld van wijkverbetering met woningbouw van hoge kwaliteit. Alzijdige stadsvilla's zijn zo ontworpen dat ze optimaal inspelen op de plek. Door de om-en-om ligging hebben alle woningen (ook de achterliggende) vrij uitzicht op de Vecht. Mooie materialen, verzorgde gevels met opvallende hoge ramen voor het uitzicht.

- Archinorm Stadsverfraaiing prijs 1999
- Eigenaar: particulier

Vredenburg Grote zaal (oudbouw)

- Binnenstad
- Vredenburgkade 11
- Herman Hertzberger, 1976
- Context: Met de gemeentelijke opdracht aan de jonge architect Herman Hertzberger voor een concertgebouw op het Vredenburg ontstond een nieuwe dynamiek in ingrijpende verkeersplannen. Door Hertzbergers positionering van een 'Muziekcentrum' (meer dan alleen een concertzaal) op het Vredenburg kon de geplande verkeersweg over het plein niet doorgaan. De keuze van de gemeenteraad voor de visie van Hertzberger betekende een definitief einde voor deze verkeersweg en het 'omdenken' naar de prioriteit aan de voetganger in de binnenstad.
- Exemplarisch voorbeeld van structuralisme. Kleinschaligheid en ontmoeten staan centraal. De architectuur kenmerkt zich door een regelmatig stelsel van gelijke kolommen die de ruimten indelen en vormen, naar gelang de functie.
- Ronde vorm van de grote zaal was nieuw (publiek zit om de musici heen). Dwalen en ontmoeten staan centraal.

Motivatie

Belangrijke bijdrage aan de veranderende visie op de binnenstad: de voetganger centraal i.p.v. de auto. Het muziekcentrum introduceerde kleinschaligheid en ontmoeting als hoofdthema. De grote zaal is als muziekpodium en concertzaal beroemd en uniek, zowel in opzet (rond het podium), als vormgeving en akoestiek. Exemplarisch voorbeeld van het structuralisme en uniek als concertzaal van Hertzberger.

- Diverse elementen uit het gesloopte gebouw De Utrecht zijn door de architect destijds geïntegreerd in het gebouw.
- Grote zaal met omgang en deel van de buitengevels zijn behouden bij de herontwikkeling tot Tivoli-Vredenburg.
- Eigenaar: gemeente Utrecht

Vrouwjuttenhof 1-53

- Binnenstad
- Architect: Coen Temminck Groll, Paulus van Vliet (1977)
- Na het niet doorgaan van de verkeersdoorbraak is een woningbouwplan ontwikkeld, waarbij het comité veel inspraak heeft afgedwongen.
- Herstel van de oude rooilijn.
- Dankzij 'crowdfunding' actie van bewoners en architecten komen er rode dakpannen, opgekocht van slooppanden in Rivierenwijk.

Motivatie:

Geslaagde kleinschalige inpassing in de historische binnenstad. De smalle panden pakken de oude rooilijn op. Ze vormen een groen hof, Eligenhof, samen met het herbestemde pand Oudegracht 254 (Rijksmonument).

Ondanks de krappe budgetten is er sprake van een verzorgde architectuur met de tuitgevels, de hoge kappen met de rode pannen, mooi steenkeuze en details als de betonnen bogen boven de entrees.

- In studie Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed naar de stadsvernieuwing in Nederland genoemd als bijzonder project
- Eigenaar: Woonin (voorheen Mitros)